

(«reh») prové de ELNTI-, ky. *elain* 'cerva' de ELANI-; i el gal *elembiu* és nom d'un mes en el Calendari de Coligny, que creuen compost d'un *elen* semblant.⁵ Un *elent-* o *elant-* ¿no hauria pogut tenir variant antiga **alant-*, d'on *Alantia*, *Alanto-*, ALANTION > *Alañon*,⁵ -*ençon* i el nostre ALANTO-TURNO-? ⁶ M'inclino a crue-re que sí i admetre aquesta etimologia per al NL cat. *Alentorn/Alantorn*: 'turó del cabirol'.

¹ Prou ho sabia Madoz, que ens diu (s. v. *Alentorn*) que això era conegut fins als de Navarra i «son de primorosa hechura, como si fuesen elaboradas a *tor-no*». Però en les meves enquestes en vaig recollir copioses informacions directes. — ² Fins i tot es pot creure que és a aquesta indústria menestrals i pagesa que es deu la crescuda i prosperitat del poble, que havia estat petita, per més que ja ens hi consti església a la fi del S. XIII. Però abans ho absorbia tot Montmagastre, després pogué ser Anya, com a situat a prop del Segre, i en el S. XIX és *Alentorn* el que ha fet la gran crescuda: Madoz li donava 25 cases, contra les 167 que hi troba la GGC setanta anys més tard, mentre que Anya només havia passat de 20 a 71, i Montmagastre està gairebé anulat. — ³ *Itinerarium Provinciarum Omnium Imper.* Antonini Augusti, reproduït de l'ed. de Wesseling, a. 1735, en el *Bull. d. l. Soc. d'Hist., d'Arch. et de Traditions Gauloises*, París 1968, p. 48b2f. — ⁴ Potser vol dir *Asiain* que és 14 k. a l'O. de Pamplona? ⁵ Per a llur arrel indoeur. EL-, probablement amb el sentit de 'anar', veg. *IEW* 304.1, Walde-H. I, 28; cf. Weisgerber, *Sprach. d. Festlandkelt.* 58; si bé McNeill no hi està d'acord. En el DECH he trobat que un descendent AMB-EL-ICA és l'ètimon del lleon. i port. *am(b)elga*. — ⁶ Assenyalo altres possibilitats que no intentaré provar ni goso silenciar. Amb l'irl. ant. *all* 'penya' s'ha enllaçat el gal *Alisia* Vendryes, *RCelt.* XLV, 343, cf. Weisgerber, *op. cit.* 36; opinió no compartida per altres celtòlegs. Del celt. comú AL- 'nodrir' (irl. *alim*, ky. *al*) ¿no podria venir un participi act. ALENT- o ALANT-? ¿El gr. Πάλλας, Πάλλαντος (Boisacq, 743.15f) donaria base suficient per postular un celt. **alant-* amb la caiguda normal de la p- indoeuropea? Enfilat-se tant, sense agafadors...

ALENY

Llogaret del te. de Calonge, prop de Calaf, cap a mig camí de St. Pesselaç.

PRON. MOD. *Aléy* Sta. Coloma de Q. 1920; *aléy* a La Molsosa, 1931.

DOC. ANT. *Eligno* 1154 (Kehr, *Papsturk.*, p. 342); *Aleny* 1359 (CoDoACA XII, 61).

ETIM. Del ll. ILIGNUS 'pertanyent a l'alzina' (de fusta d'alzines o poblat d'alzines), usat per Varró, Virgili, Estaci. La E- antiga (dissim. després normalment) descarta el supòsit d'un NP com ara *Alennius* en què pensen Alcm i Mn. J. Segura (*Veu del Mont*, 1895, 3). Cf. ALELLA.

ALENYA

¹ Poble del Rosselló al SE. de Perpinyà i NE. d'Elna.

PRON. POP.: *aləná* Fouché (*Phon.* 215); *aləná* 1960, 1964 (allí mateix); *ləná* a Llançà, 1958 (XXII, 110b).

DOC. ANT. *Alignanum* 904 (Ponsich, *Top.* 24). *Aleiano* 1144, cit. junt amb Montesquieu (D'Albon, *Cart. du Temple*, 220-1), *Alenyani* 1265, *Alaniano* 1264, *Alanyano* 1265 (Alart, *Priv.* 27, 254, 271); Pons d'*Alayna* 1275 (RLR IV, 359), *Alaynà* c. 1284 (RLR IV, 364); Guillelmus de *Alaynano* 1306 (*Cart. de Vfr. de Cfl.*, f° 14v°); *Alanyà* 1359 (CoDoACA XII, 119, 129). Ponsich troba encara altres formes amb -e-: com *Alenianum* 1145, *Alegnanum* 1146, i bastantes amb -la- de posteriors.

² Hi ha bastants homònims (o quasi-homònims): *Alenyà*, mas a l'E. de St. Cebrià dels Alls, te. Cruïlles, B. Emp. (mapa Gener., al 100.000); que ja s'esmenta com *Alenano* en un doc. de 1064 (*Anal. Tarrac.* IV, 361).

³ ALINYA, al Baix Urgellet, esq. Segre.

PRON. MOD.: *alinyà* Organyà 1920; *liynà* i *liynà* oïts a Coll de Nargó i a diversos masos i llogarets entre allí i Odèn (1931); *alinyà* allí mateix, però d'altres *liynà*, allí i a Perles (1957). Ja en el text de l'Acta de la SdUg. de 839: *Helinniano*, amb la variant *Elinnà* (Capbreu del Cartulari). «Oden --- *Elina* --- Chabrilis» en un testament sacramental que sembla del S. XI, en el qual fa de testimoni un Richardus de *Elina* (accentuat a la à), car allí mateix es llegeix *Clera* i *Currida* [= *Clarà*, *Corrà*], *Elina* (citat junt amb el Guspí); «Sto. Stefano de *Ilignano*» citat amb Perles, a. 1065; «Castro *Ilignano*» 1081; «test. de Gondeball --- alodium --- infra te. de castrum *Helinnano* et de Perles --- ad Sta. Maria Sulsona» S. XI. Docs. tots que vaig llegir a l'arxiu de Solsona (1964). «Cambrils de *Alinyà*» (mal imprès *Aljuya*) a. 1359 (CoDoACA XII, 58).

⁴ Al Migdia de França trobem *Alignan* a l'Erau, documentat com *Alignanum*, o -*inià* des del S. XII (Skok, § 6); *Alaigne* cap de cantó de l'Aude és dels NLL que presenten el retrocés accentual ben conegut en llgd.; però consta en docs.: *Alaniano* a. 1129, *Alagnano* 1252, *Alanban* 1257 (Sabarthès, *D. Top.* s. v.).

A Toscana es troben quatre o cinc *Lignano* i dos *Lignana*, que Pieri (*Top. Arno*, 114-5) fa venir d'*Alennius* (Schulze, 71).

⁵ Hi ha diversos *Aligny*, *Aligné* etc., en el N. de França, provinents d'un paral·lel derivat en -IACUM (Kaspers, p. 23).

No hi ha raons verament fermes per cercar orígens diversos a aquest conjunt de noms; perquè en aquesta posició pretònica, i majorment estant entre dues AA, una E pretònica es pot haver canviat en a des d'antic i fins i tot a l'Aude; i en el Ross. s'hi confon del tot des d'antic; com també és normal que una e pretònica seguida de y s'hi canviï en i; no tenim raó per recusar l'ètimon proposat per Pieri, o formes anàlogues com ⁶ *Alennius*, que també registra Schulze (70). Només les